

УДК 631.54:643.23

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОСТУ ДЕРЕВ ЧЕРЕШНІ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ ОСНОВНОГО ОБРІЗУВАННЯ

Алексєєва О. М., канд. с.-г. наук, доцент

Шевченко М. Е., студент

Таврійський державний агротехнологічний університет

Традиційно обрізку більшості плодових культур, у тому числі черешні, проводять у період спокою дерев. Проте відомо, що такий строк обрізування викликає у рослин найбільшу ростову реакцію. Так, згідно з дослідженнями, сила росту дерев яблуні, що обрізуються під час спокою, на 25-30% вища, ніж при обрізуванні після збирання врожаю. Крім того, погодні умови лютого-березня сприяють зараженню дерев бактеріальними та грибовими захворюваннями. Через це, ведеться пошук нового строку основного обрізування дерев черешні для подолання вказаних проблем.

Метою нашого дослідження було встановлення впливу строків обрізування на основні ростові процеси черешні в інтенсивному насадженні.

Дослід було закладено у 2017 році на сортах Крупноплідна та Мелітопольська чорна у виробничому саду черешні 2015 року садіння, що знаходиться у с. Садове Мелітопольського району Запорізької обл. Підшепа – Колт, схема розміщення дерев 4,5 x 2 м, форма крони – вільноростучий веретеновидний куц. Грунт дослідної ділянки – чорнозем південний легкосуглинковий. Схема досліду включала в себе наступні варіанти:

1 – обрізка у період спокою (контроль);

2 – обрізка у пізньолітній період;

3 – обрізка у фазі білого бутону.

В усіх варіантах використовувались допоміжні прийоми обрізки – кербування та відгинання гілок.

Встановлено, що сорти черешні неоднаково реагували на фактори дослідження. Так, на сорті Крупноплідна, дерева у контрольному варіанті мали тенденцію до збільшення площі поперечного перерізу штамбу (ПППШ) та об'єму крони, хоча вона і не була підтверджена статистично. На сорті Мелітопольська чорна виділився варіант з обрізуванням у фазі білого бутону, який переважав інші варіанти за ПППШ у 1,2 рази, а за об'ємом крони дерев – у 1,3 рази (табл. 1).

Дерева, що обрізувались у фазі білого бутону, мали на 20% більше значення сумарного річного приросту, порівняно з іншими варіантами дослідження. На сорті Крупноплідна, крім того, була відмічена тенденція до зниження цього показника при обрізуванні у пізньолітній строк.

Таблиця 1
Ріст черешні залежно від строків основного обрізування дерев, 2017 рік

Строк обрізування	Площа поперечного перерізу штамба, см ²	Обе'м крони, м ³	Сумарний річний приріст, м	Довжина пагона подовження центрального провідника, см
Крупноплідна				
Спокій (к)	40,5 <i>a</i> *	6,2 <i>a</i>	51,8 <i>ab</i>	128,9 <i>a</i>
Пізньолітній	35,5 <i>b</i>	5,7 <i>a</i>	46,2 <i>b</i>	108,6 <i>b</i>
Білий бутон	39,3 <i>ab</i>	5,8 <i>a</i>	54,2 <i>a</i>	135,9 <i>a</i>
Мелітопольська чорна				
Спокій (к)	33,0 <i>b</i>	3,2 <i>b</i>	28,1 <i>b</i>	122,7 <i>a</i>
Пізньолітній	33,7 <i>b</i>	3,5 <i>b</i>	29,0 <i>b</i>	98,5 <i>b</i>
Білий бутон	42,1 <i>a</i>	4,3 <i>a</i>	41,1 <i>a</i>	129,2 <i>a</i>
Середнє по фактору "Строк обрізування"				
Спокій (к)	36,8 <i>ab</i>	4,7 <i>a</i>	40,0 <i>b</i>	125,8 <i>a</i>
Пізньолітній	34,6 <i>b</i>	4,6 <i>a</i>	37,6 <i>b</i>	103,6 <i>b</i>
Білий бутон	40,7 <i>a</i>	5,1 <i>a</i>	47,7 <i>a</i>	132,6 <i>a</i>

*різні літери вказують на наявність суттєвої різниці при $p < 0,05$

Строк обрізування мав суттєвий вплив на приріст верхньої частини крон дерев, де інтенсивність ростових процесів найвища. Так, довжина пагона подовження центрального провідника у варіанті з пізньолітнім обрізуванням була на 20% нижчою за контроль, в середньому по сортах. Значення цього показника при обрізці у фазу білого бутону знаходилось на рівні контролю.

Слід зазначити, що отримані однорічні результати досліджень ще досить суперечливі тому, що насадження лише вступають у плодоношення і не навантажені врожаєм. Дослідження з цього питання потребують продовження і більш досконального вивчення ростових процесів та продуктивності.

УДК: 634.8

ОПТИМАЛЬНИЙ ВОДНИЙ РЕЖИМ ВИНОГРАДУ ТА МЕТОДИ ПРИЗНАЧЕННЯ ЧЕРГОВИХ СТРОКІВ ПОЛИВУ

Шевченко І. В., д-р. с. г. наук, професор

Національний науковий центр

«Інститут виноградарства і виноробства ім. В. Є. Таїрова»

Промислове виноградарство багатьох країн світу - високоприбуткова галузь, яка забезпечує виробництво дієтичних продуктів харчування, сушеного винограду, консервів, безалкогольних напоїв, вина, часто визначає зайнятість населення та його культуру, рівень добробуту, економіку господарств та розвиток соціально-побутової сфери. Виноградарство та виноробство з стародавніх часів і до нині вважається досить привабливим видом бізнесу в минулому і зберігає привабливість сьогодні.

До факторів, що безпосередньо впливають на стан та розвиток рослин, визначають урожайність насаджень та стійкість винограду до дії несприятливих умов середовища взимку, глибину потенційних морозних пошкоджень відносяться умови волого забезпечення кущів у період активної вегетації. Багаторічні регулярні спостереження за розвитком винограду в регіоні свідчать, що посухи, особливо тривалі – основна причина значного коливання врожайності насаджень, якості урожаю ягід. Серед засобів техногенного впливу на умови росту та розвитку кущів найчастіше застосовують зрошення, яке суттєво підвищує стійкість винограду при зміні абіотичних факторів середовища, сприяє росту урожайності насаджень, покращує якість продукції.

Ідеальний водний режим винограду складається за умови коли надходження вологи еквівалентне витратам. Порушення цієї рівноваги зумовлює виникнення дефіциту волого забезпечення рослин, внаслідок якого суттєво втрачається тургор, зменшується інтенсивність фотосинтезу та потенційний врожай ягід. Надмірний вміст вологи також не створює оптимальних умов для розвитку кущів, а навпаки пригнічує їх, при цьому листя винограду мають вигляд ніби формувалися в умовах гострого дефіциту волого забезпечення, дуже часто змінюючи колір з зеленого на жовтий, яке іноді діагностують як неінфекційний хлороз. Вирішальним фактором у цьому випадку являється не вміст води, а дефіцит кисню та надлишок вуглекислого газу, які найбільш часто виникають при культивуванні зрошуваних насаджень на важко суглинистих або переущільнених ґрунтах, що порушує режим функціональної діяльності коренів, зумовлює їх захворювання та наступне пригнічення рослин в рості та розвитку.

Ефективність застосування зрошення насаджень взагалі і краплинного зокрема, визначається поливним режимом який включає норми, строки та кількість поливів у відповідності з потребою кущів у воді.